

Toelichting bij gebruik MR reglement versie 2.0

artikel 1 onder g.

De Wms schrijft duidelijk voor wat verstaan moet worden onder schoolleiding. Men kan natuurlijk de definitie voor de eigen organisatie oprekken, maar dan betekent dat er ook een uitbreiding plaats heeft van de bevoegdheden van de (G)MR m.b.t. de advisering bij de benoeming van bijvoorbeeld sector- of locatiedirecteuren e.d. (artikel 22 onder h.).

artikel 1 onder i.

In artikel 1 onder k Wms is een definitie gegeven voor de geleding. Helaas gebruikt de Wms dit woord niet geheel consistent: meestal wordt de definitie gehanteerd zoals die in artikel 1 onder k. van de Wms is geformuleerd en zoals die ook hier is gebruikt, maar een aantal malen wordt kennelijk de achterban van de geleding bedoeld. Dit is in de Wms bijvoorbeeld het geval in artikel 7 lid 3 en artikel 22 onder d. Het gevolg daarvan is dat ook in dit reglement een enkele maal het woord geleding wordt gebruikt in de zin van achterban.

artikel 4 lid 1

conform artikel 3 lid 7 Wms

artikel 4 lid 2

conform artikel 3 lid 8 Wms

artikel 4 lid 4

Dit lid is opgenomen om ongewenste belangenverstrengeling en onduidelijkheid over rollen te voorkomen.

artikel 5 lid 3

De ervaring leert dat een zekere doorstroming in vertegenwoordigende functies wenselijk is om te voorkomen dat bepaalde personen te lang en te zwaar hun stempel drukken op het functioneren van het orgaan in kwestie. Daarnaast kan het nieuwe kandidaten over de streep trekken wanneer duidelijk is dat het lidmaatschap van een raad gelimiteerd is in tijd.

Artikel 5 lid 4

De bedoeling van de laatste zinsnede is dat wanneer iemand in een tussentijdse ontstane vacature voorziet, bijvoorbeeld een jaar voordat degene die hij vervangt zou aftreden, zijn maximale zittingsduur niet daardoor met twee jaar wordt bekort, maar met een jaar wordt verlengd, uitgaande van een zittingsperiode van drie jaar. Omgekeerd betekent het dat wanneer iemand in de plaats treedt van een lid dat nog twee jaar te gaan had de maximale zittingsduur niet wordt verlengd met twee jaar, maar bekort met één jaar.

artikel 9

Deze lijst zal niet geheel overeenkomen met bijvoorbeeld de lijst van ouders wanneer toepassing gegeven is aan artikel 8 lid 2 van dit reglement.

In de Wms is de mogelijkheid geboden, dat organisaties van personeel en ouders kandidaten voordragen voor het lidmaatschap van de MR.

artikel 12 lid 1

De strekking van dit artikel is de mogelijkheid te bieden dat bij meer kandidaten dan zetels de kiesgerechtigden in de gelegenheid worden gesteld meer stemmen uit te brengen. Een voorbeeld:

In de personeelsgeleding zijn twee vacatures en vier kandidaten. De MR kan besluiten dat iedere kiesgerechtigde één stem uitbrengt en de twee personen die de meeste stemmen hebben verzameld in de MR zitting nemen. Maar ook kan de MR besluiten iedere kiesgerechtigde twee stemmen mag uitbrengen, uiteraard op twee verschillende kandidaten, waarbij vervolgens weer de twee personen die de meeste stemmen hebben verzameld in de MR zitting nemen. Het verdient aanbeveling op het stembiljet uitdrukkelijk te vermelden hoeveel stemmen iedere kiesgerechtigde persoon maximaal mag uitbrengen en voor welke (sub)geleding.

artikel 13 lid 2

Met 'bekendgemaakt' wordt bedoeld dat van alle kandidaten het aantal verkregen stemmen bekendgemaakt wordt, ongeacht of zij al dan niet gekozen zijn. Dit is van belang wanneer de situatie als bedoeld in artikel 14 lid 1 zich zou voordoen. De kennisgeving van de uitslag moet ondertekend zijn door de voorzitter en de secretaris van de raad.

artikel 15

Bevoegd gezag en medezeggenschapsraad voeren in ieder geval met elkaar overleg indien het bevoegd gezag, de raad of een geleding dat expliciet wensen. Het bevoegd gezag overlegt in de regel met de voltallige raad. De wet biedt de mogelijkheid hiervan af te wijken. Het bevoegd gezag kan ook met de afzonderlijke geledingen overleg voeren. Dat kan alleen gebeuren als aan de volgende twee voorwaarden wordt voldaan:

- de raad moet het initiatief nemen tot dit afzonderlijke overleg;
- ten minste twee derden van de leden van de raad en de meerderheid van de geledingen moeten met het afzonderlijke overleg instemmen.

Verder kan hier opgemerkt worden dat het bevoegd gezag de MR de gelegenheid moet geven ook buiten aanwezigheid van bijvoorbeeld directieleden te vergaderen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 9 februari 2012, 105158.

artikel 15 lid 1

Dit overleg is niet vrijblijvend. Van beide partijen mag verwacht worden dat ze het overleg niet uit de weg gaan en bereid zijn een open en reëel overleg te voeren. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 29 oktober 2012, 105532, en 16 oktober 2014, 106236.

artikel 16

De medezeggenschapsraad kan alle zaken bespreken, die de school aangaan. Over die zaken kan de medezeggenschapsraad ook voorstellen aan het bevoegd gezag voorleggen.

'Alle aangelegenheden, de school betreffende' houdt in, dat ook over bepaalde 'gevoelig liggende' zaken gesproken zou kunnen worden, die bijvoorbeeld de privacy van een persoon of de goede naam van de school kunnen bedreigen.

Overigens wordt opgemerkt dat de voorstellen van de MR uiteraard onderwerpen kunnen betreffen waar voor in de artikelen 10 tot en met 14 van de Wms een instemmings- of adviesbevoegdheid aan de MR is gegeven. Dat betekent echter niet dat het bevoegd gezag dan met die voorstellen om moet gaan als gold het zo'n 'zware' bevoegdheid. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 30 juni 2010, 104504.

Het bevoegd gezag moet binnen drie maanden gemotiveerd op initiatiefvoorstellen reageren. Vóór het bevoegd gezag die reactie geeft, moet het de medezeggenschapsraad in de gelegenheid stellen over dat onderwerp overleg te voeren. Dat overleg vindt in de regel met de voltallige medezeggenschapsraad plaats. De wet biedt de mogelijkheid hiervan af te wijken. Zie verder de toelichting op artikel 15.

Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt dat eventuele geschillen voortvloeiend uit besprekingen als bedoeld in dit artikel niet kunnen worden voorgelegd aan de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, maar dat in dat geval de regeling van artikel 32 van dit reglement van toepassing is.

artikel 17 lid 2

De tweede algemene taak die de MR door de wetgever opgedragen heeft gekregen betreft het tegengaan van discriminatie en de bevordering van gelijke behandeling. Discriminatie wordt hier opgevat als het maken van een ongerechtvaardigd onderscheid op grond van vooroordelen en generalisaties ten aanzien van groepen van personen. Die vooroordelen hebben veelal te maken met geslacht, ras, land van herkomst, godsdienst of levensovertuiging, seksuele geaardheid, leeftijd of handicaps. Zij hebben betrekking op kenmerken van een persoon waarvan hij in het geheel geen afstand kan doen (ras, land van herkomst, leeftijd, handicaps), of die hij alleen kan veranderen of verbloemen met grote schade voor zijn eigen persoonlijkheid en welbevinden (godsdienst, seksuele geaardheid). De basis voor deze opdracht aan de MR wordt vaak gezien in artikel 1 van de Grondwet: *Allen die zich in Nederland bevinden worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht op welke grond dan ook, is niet toegestaan.*

De vraag is of dat helemaal terecht is. De zogeheten grondrechtencatalogus van de artikelen 1 tot en met 23 van de Grondwet is namelijk vooral bedoeld als een opdracht aan de overheid in de bejegening van burgers (verticale werking). Over de mate waarin dit artikel derhalve ook zou moeten werken tussen burgers onderling (horizontale werking) bestaat groot verschil van inzicht bij juristen en politici.

Op grond van nadere wetgeving en (Europese) jurisprudentie is wel duidelijk dat onderscheid in sommige gevallen wel degelijk geoorloofd is. Zo mag een bijzondere school eisen stellen t.a.v. de godsdienst van de medewerkers en (ouders van) leerlingen, en kan door een school waar nagenoeg alleen vrouwen werken best nadrukkelijk onder mannen geworven worden. Ook zijn bepaalde maatregelen om oudere werknemers, of juist beginners te ontlasten lang niet altijd in strijd met het verbod op leeftijdsdiscriminatie.

artikel 18 lid 1

Aan de informatieplicht van het bevoegd gezag worden hoge eisen gesteld. Wanneer de verstrekte informatie te laat is, of apert onvolledig kan de MR niet tot een goede afweging van belangen komen. In een mogelijke geschillenprocedure wordt hier door de geschillencommissie zwaar aan getild. Ook tellen niet alleen argumenten mee, maar ook de mate waarin die argumenten gestaafd worden door feiten uit onderzoek. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 5 juni 2012, 105237, 25 juni 2012, 105367, 2 augustus 2012, 105501, 12 september 2012, 105529, 4 januari 2013, 105596, 11 juni 2014, 106216, 20 november 2014, 106429.

artikel 18 lid 2 onder b

Het voornaamste gegeven voor de bekostigingsgrondslag is het aantal (gewogen) leerlingen per teldatum.

artikel 19

Het is niet nodig iedereen het jaarverslag toe te zenden. Het kan ook via intranet bekend worden gemaakt.

artikel 20 lid 1

Omdat de raad de wettelijke opdracht heeft openheid en onderling overleg te bevorderen, is in het reglement gekozen voor het principe dat de vergaderingen van de raad openbaar zijn. De raad kan besluiten om achter gesloten deuren te vergaderen. In het reglement is aangegeven, dat de raad daartoe kan besluiten als er over individuen wordt gesproken of het karakter van onderwerp aanleiding vormt de zaak vertrouwelijk te behandelen.

Het zal duidelijk zijn dat waar mogelijk de plicht tot geheimhouding vooraf wordt meegedeeld. Er kunnen zich echter gevallen voordoen waarbij pas tijdens de bespreking blijkt dat geheimhouding m.b.t. het aan de orde zijnde onderwerp verstandig is. Ook dan nog kan de verplichting worden opgelegd. Tenslotte zijn er ook situaties denkbaar waarbij, hoewel expliciete mededeling achterwege blijft, een lid van de raad zal moeten begrijpen dat de inhoud van het overleg niet verspreid mag worden.

artikelen 21 tot en met 24

Aan de zorgvuldigheid bij instemmings- of adviesaanvragen stelt de geschillencommissie hoge eisen. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 25 juni 2012, 105367, 12 september 2012, 105529, 4 januari 2013, 105596, en 31 maart 2016, 107108.

Een vraag die zich steeds opdringt is: wanneer is de MR van een school bevoegd en wanneer is dat de GMR. De Wms zegt in artikel 16 lid 1 dat wanneer het gaat om aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen, de GMR van rechtswege bevoegd is. Het is in dat kader niet van beslissende betekenis of het voorgenomen besluit van het bevoegd gezag voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen zal gelden. 'Gemeenschappelijk belang' veronderstelt dat er sprake is van een schooloverstijgend belang. De MR heeft op dit punt slechts instemmingsrecht indien en voor zover de op centraal niveau vastgestelde regeling daarvoor ruimte biedt. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 december 2009, 104312, 8 juni 2011, 104469, 29 mei 2012, 105291, 31 juli 2015, 106715 en 26 oktober 2015, 106913.

artikel 21

Dit artikel loopt parallel met artikel 10 Wms.

artikel 21 onder a

Veelal wordt het begrip 'onderwijskundige doelstellingen' uitgelegd als het onderwijskundig concept van de school. Scholen kunnen ervoor kiezen voor bepaalde onderwijskundige idealen na te streven, die tot uitdrukking komen in de manier waarop wordt lesgegeven of waarop met de kinderen wordt omgegaan. Bekende concepten zijn die van het daltononderwijs, of de jenaplanscholen. Wanneer de MR gevraagd wordt om instemming met een nieuw of aangepast onderwijskundig concept zal men in de beoordeling daarvan zich moeten laten leiden door de eisen van de kerndoelen (Besluit vernieuwde kerndoelen WPO, Besluit van 8 oktober 2005, *Stb.* 2005, 551, en Besluit kerndoelen onderbouw VO, Besluit van 7 juni 2006, *Stb.* 2006, 316) en zich de vraag moeten stellen of het voorstel in voldoende mate waarborgt dat die kerndoelen door het gros van de leerlingen gehaald kunnen worden.

artikel 21 onder b

Het schoolplan bevat een beschrijving van het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs dat binnen de school (scholen) wordt gevoerd en omvat in ieder geval het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Het schoolplan omvat mede het beleid ten aanzien van de sponsorgelden. Een en ander is geregeld in artikel 12 WPO en 21 WEC.

Het begrip leerplan in de Wms wekt enige verwarring. Het wordt in het spraakgebruik namelijk op verschillende niveaus gebruikt. Op macroniveau heeft het woord betrekking op bijvoorbeeld de onderwerpen die bij het vak rekenen aan de orde moeten komen. SLO is één van de organisaties die daarover voorstellen formuleert. Op mesoniveau heeft een leerplan betrekking op de verdeling van onderdelen en thema's over de leerjaren van de school, zoals de vraag of en in hoeverre en in welke groepen de zaakvakken of de expressievakken geclusterd kunnen worden. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 10 mei 2016, 107152.

Tenslotte wordt het begrip ook op microniveau gebruikt, gekoppeld aan de individuele leerling, of een selecte groep leerlingen. De insteek is dan veelal de aanpak van specifieke leerproblemen. In dit reglement gaat het met name over (de hoofdlijnen) van het leerplan op mesoniveau.

Onder omstandigheden kan ook de keuze van een lesmethode gerekend worden onder de instemmingsbevoegdheid van de raad. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 februari 2015, 10653.¹

artikel 21 onder c

Het schoolreglement betreft een reglement waarin spelregels voor de goede gang van zaken in de school en voor de verschillende daarin functionerende personen en groepen zijn vastgelegd. De wet spreekt van een 'mogelijk schoolreglement' en gaat dus niet uit van de verplichting zo'n document op te stellen. Het is daarbij niet duidelijk waarin een schoolreglement zou verschillen van het in artikel 13 lid 1 onder e Wms genoemde ouder- en leerlingenstatuut.

artikel 21 onder d

Dit valt uiteen in de volgende categorieën:

- verlenen van hand- en spandiensten (zoals organiseren van festiviteiten, koffiezetten, schoolmelkvoorziening, begeleiding van schoolreizen, hulp bij overblijven²);
- administratieve/technische ondersteuning (zoals tik- en kopieerwerk, bijhouden documentatiecentrum, vervaardigen/herstellen leermateriaal);
- onderwijsgevende activiteiten (zoals assisteren bij lesonderwijs, voorbereiding/aanvullend onderwijs bij handenarbeid, muziekonderwijs).

artikel 21 onder e

Bij veiligheid, welzijn en gezondheid kan gedacht worden aan:

- veiligheidsbeleid: de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen;
- de regels omtrent roken in en rond de school;
- regels i.v.m. brandpreventie/calamiteiten;
- regels i.v.m. EHBO;
- regels m.b.t. schoolfeesten (bijvoorbeeld toezicht door personeelsleden of ouders, alcoholgebruik en eindtijdstop);
- beleid i.v.m. verkeersgevaarlijke situaties rond de school (verkeersbrigade, verkeersouders);
- pestprotocollen en mogelijkheden tot socialevaardigheidstrainingen.

Het opstellen van veiligheidsbeleid is een verplichting die voortvloeit uit de artikelen 4c WPO en 3b WVO.

Op 1 juli 2016 is de wet op het Huis van de Klokkenluiders in werking getreden. De (G)MR heeft op basis van dit artikelonderdeel een instemmingsbevoegdheid waar het gaat om het vaststellen van een klokkenluidersregeling,

¹ Deze uitspraak is echter vernietigd door de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam. De OK was van mening dat de geschillencommissie de oudergeleding van de MR niet ontvankelijk had mogen verklaren, wegens gebrek aan belang. Zie OK 13 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:2899.

² Let op: voor tussenschoolse opvang gelden eigensoortige regels, los van medezeggenschap

artikel 21 onder f

In ronde woorden gaat het hier over sponsoring en reclame-uitingen binnen de school. Hierover is in 2015 opnieuw een convenant gesloten tussen het Ministerie van OCW, de werkgevers- en werknemersorganisaties, de ouderorganisaties, het Laks, de Consumentenbond en de Groep Educatieve Uitgeverijen (*Kamerstukken II*, 2014-2015, 34 000-VIII nr. 90, bijlage).

artikel 21 onder g

Schoolbesturen zijn wettelijk verplicht een klachtenregeling te hebben. Het gaat hierbij om klachten van ouders en personeelsleden over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan van het bevoegd gezag en het personeel. De landelijke onderwijsorganisaties hebben één algemene klachtenregeling voor het primair en voortgezet onderwijs uitgebracht. In deze regeling is gekozen voor een bredere kring van mogelijke klagers dan de wettelijke regeling aangeeft. Naast ouders en personeel kan een ieder die deel uitmaakt(e) van de schoolgemeenschap klachten indienen over gedragingen en beslissingen of het nalaten daarvan door personen die deel uitmaken van die schoolgemeenschap.

artikel 21 onder h

Dit is een belangrijke aangelegenheid, waarbij, alvorens de beslissing te nemen wellicht een procedure gevolgd kan worden, waarbij de regeling van de gevolgen van de overdracht of fusie voor personeel, ouders en leerlingen eerst goed in kaart worden gebracht en (per geleding) aan instemming worden onderworpen.

Wanneer bij een voorgenomen fusie – ook binnen het zelfde bevoegd gezag – de wettelijk voorgeschreven fusie-effectrapportage ontbreekt kan de MR niet tot een goede afweging kan komen. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 25 april 2012, 105281, 4 januari 2013, 105596, 28 maart 2013, 015648 en 9 juli 2013, 105783.

De vraag of ook een intentieverklaring tot fusie of overdracht ter instemming moet worden voorgelegd zou bevestigend beantwoord kunnen worden: het artikelonderdeel betreft niet alleen het besluit tot fusie of overdracht als zodanig, maar ook vaststelling of wijziging van het beleid ter zake. Een intentiebesluit is een besluit dat betrekking heeft op 'het beleid ter zake'.

artikel 21 onder i

Dit artikelonderdeel betreft een vrij technische materie die op het volgende neerkomt. Een school heeft een nevenvestiging of dislocatie en het bestuur heeft redenen om van die nevenvestiging of dislocatie een zelfstandige school te maken. Sowieso scheelt dat in de bekostiging omdat er per school (Brinnummer) een vaste voet in de bekostiging verstrekt wordt. Om tot vorming van een zelfstandige school over te gaan moet wel aan bepaalde getalscriteria worden voldaan, waarvan de bestendigheid bovendien moet blijken uit volgens een bepaalde methode opgestelde prognoses. In artikel 84a van de Wet op het primair onderwijs worden de strenge eisen zoals neergelegd in artikel 78 van dezelfde wet genuanceerd. Daaraan is dan wel de verplichting voor het bevoegd gezag verbonden aan de MR instemming te vragen voor het verzelfstandigen van die nevenvestiging, terwijl aan de afzonderlijke personeels- en oudergeleding instemming moet worden gevraagd met de regeling van de gevolgen van deze verzelfstandiging voor respectievelijk personeel en ouders/leerlingen.

Wellicht ten overvloede: aan de nieuw gevormde school zal een eigen MR moeten worden verbonden. Wanneer door deze verzelfstandiging voor de eerste maal een tweede school onder hetzelfde bevoegd gezag valt zal ook een GMR moeten worden ingericht.

artikel 22

Dit artikel loopt parallel met artikel 11 lid 1 Wms.

Het betreft hier belangrijke aangelegenheden die vaak ingrijpende consequenties hebben voor het personeel, de ouders en de leerlingen. Dit vereist een zorgvuldige procedure van besluitvorming, die optimaal recht doet aan enerzijds de verantwoordelijkheid en handelingsruimte van het bevoegd gezag en anderzijds recht doet aan de invulling van medezeggenschap van personeel, ouders en leerlingen. Het woord 'vooraf' in de aanhef van dit artikel betekent dat de adviesaanvraag de MR bereikt vóór het bevoegd gezag een besluit neemt, en op zodanig tijdstip dat het advies van wezenlijke invloed kan zijn op de besluitvorming (artikel 17 onder a Wms). Dat houdt echter niet in dat het bevoegd gezag elke handeling die zou kunnen dienen ter voorbereiding van het besluit zou moeten opschorten tot de MR een advies heeft gegeven. Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 15 april 2013, 105633.

Ook voor het overige is het goed de bepalingen van artikel 17 Wms in acht te nemen. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 31 maart 2016, 107108.

artikel 22 onder a

Beëindiging van de werkzaamheden van de school houdt in een opheffing van de school zonder meer, d.w.z. zonder samenvoeging met één of meer andere scholen. Bij belangrijke inkrimping of uitbreiding van de werkzaamheden van de school kan gedacht worden aan het afstoten of toevoegen van een afdeling of het ontplooien van contractactiviteiten.

Behalve beëindiging van de werkzaamheden van de totale school kan er ook sprake zijn van de beëindiging van de werkzaamheden van een deel van de school. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer een nevenvestiging wordt opgeheven. Dit geldt niet wanneer de nevenvestiging verzelfstandigd wordt. Daarmee is een grijs gebied betreden tussen beëindiging en inkrimping van de werkzaamheden van een deel van de school. Inhoudelijk en procedureel doet dat verschil echter niet ter zake, zij het dat de veronderstelde keuzevrijheid van het bevoegd gezag – en daarmee het belang van het gevraagde advies van de MR – groter zal zijn bij inkrimping dan bij beëindiging. Onder het begrip belangrijke uitbreiding van de werkzaamheden van de school valt ook een toename van de werkzaamheden van de school als gevolg van de geplande toename van het aantal leerlingen. Naar het oordeel van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS is er sprake van een belangrijke uitbreiding als het gaat om een wezenlijke, structurele of in kwantitatief opzicht aanzienlijke uitbreiding. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 26 september 2013, 105822.

artikel 22 onder b

Onder duurzame samenwerking met een andere instelling/een ander bevoegd gezag kan gedacht worden aan:

- de betrekkingen met een schooladviesdienst, één van de LPC's, een PABO, het CITO;
- de samenwerking met cultuur-, sport- of welzijnsinstellingen;
- een samenwerkingsverband tussen scholen (gemeenschap van scholen);
- de relatie met bedrijven als vast stageadres (het beleid met betrekking tot deze relatie of het stageplan);
- samenwerkingsverbanden tussen verschillende bevoegde gezagsorganen, bijvoorbeeld in het kader van Passend Onderwijs, de vorming van een coöperatie of federatie.

artikel 22 onder c

Hier worden projecten en experimenten bedoeld die een ingrijpende werking zouden kunnen hebben voor het onderwijs, de organisatie en de rechtspositie, zoals een pilot ter voorbereiding van de overstap naar een volkomen ander onderwijskundig concept, of de deelname aan een landelijk project, waarvoor bijvoorbeeld tijdelijk extra personeel moet worden aangetrokken.

Het woord "deelneming" doet veronderstellen dat een bevoegd gezag of school aansluiting zoekt bij een project of experiment dat buiten de eigen organisatie wordt opgestart of uitgevoerd. Een intern project of experiment valt dus niet meteen onder dit artikelonderdeel. Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 19 juni 2014, 106194.

artikel 22 onder d

Vaststelling/wijziging van beleid met betrekking tot de organisatie van de school kan bijv. inhouden:

- wijziging belangrijke overlegstructuren (vakgroepen, middenmanagement);
- verhuizing van (een deel van) de school;
- sluiting van een dependance, waarbij het in de laatste twee gevallen niet gaat om een situatie van scholenfusie;
- afstaan van een deel van de school/het schoolgebouw ten behoeve van andere scholen of doeleinden.

Een actueel probleem is de omzetting van een organisatie met een (vrijwilligers-)bestuur en een directie naar een raad van toezicht met een (professioneel) college van bestuur. Voor die operatie zijn nieuwe documenten nodig: een reglement voor de raad van toezicht, een reglement voor het college van bestuur, profielschetsen. Daarnaast hebben wijzigingen plaats in de statuten van de vereniging of stichting en het managementstatuut. Dat het bevoegd gezag deze documenten aan de (G)MR voorlegt voor een reactie is heel verstandig, maar het adviesrecht van de (G)MR gaat alleen over het vaststellen of wijzigen van het managementstatuut.

Verder kunnen we opmerken dat onder omstandigheden ook het formeren of opheffen van combinatiegroepen in het primair onderwijs onder dit artikelonderdeel kan vallen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 28 oktober 2008, LGC WMS 08.017.

artikel 22 onder e

Dit is een van de weinige keren dat de MR zich uitspreekt over personen in plaats van over regelingen of over voorgenomen beleid. Onder de schoolleiding wordt in dit verband mede verstaan schoolleiding ad interim of op detacheringsbasis. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 3 juli 2008, 08.011, 17 november 2009, 104268, 29 juni 2011, 104917, 12 juni 2012, 105346 en 2 juli 2015, 106794. Daarbij is dit artikelonderdeel ook van toepassing wanneer bijvoorbeeld een adjunct-directeur benoemd wordt tot directeur, of een conector tot rector. Zie ook de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 oktober 2009, 104227, en 14 juli 2010, 104590.

Van deze bevoegdheid kan geen gebruik gemaakt worden bij het vrijwillig ontslag van een lid van de schoolleiding, of als hij op eigen verzoek binnen hetzelfde bevoegd gezag bij een andere school tewerkgesteld wordt. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2012, 105346. Wanneer echter het lid van de schoolleiding ontslag neemt op basis van een zogeheten vaststellingsovereenkomst – hij en het bevoegd gezag spreken af dat hij onder bepaalde voorwaarden vertrekt, meestal op grond van ernstig verstoorde verhoudingen – kan niet gezegd worden dat er sprake is van vrijwillig ontslag, en geldt ook de adviesbevoegdheid van de raad. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 augustus 2013, 105768.

Wanneer er goede redenen zijn om een bepaalde persoon op een directiepost te benoemen en daarom het bevoegd gezag niet voornemens is een sollicitatieronde te openen is het toch verplicht de raad om een advies te vragen, in elk geval over de randvoorwaarden waaronder de benoeming plaats zou moeten/kunnen vinden. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 5 november 2010, 104525 (benoeming boventallig lid van de algemene directie tot directeur van een school).

De adviesbevoegdheid van de MR m.b.t. aanstelling of ontslag van de schoolleiding levert echter nog al eens problemen op. Vaak wordt er voor gekozen een sollicitatiecommissie in te stellen. Deze commissie komt met een voorstel voor het bevoegd gezag, en vervolgens neemt het bevoegd gezag dat voorstel over – of niet.

Om met het laatste te beginnen: wanneer het bevoegd gezag besluit niet te benoemen of te ontslaan heeft de MR geen bevoegdheid t.a.v. dat besluit. Er wordt niemand benoemd, en er wordt niemand ontslagen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 29 juni 2011, 104917.

Bij het werk van de sollicitatiecommissie is vaak de MR op een of andere manier betrokken. Zie ook bijlage XII behorende bij de CAO PO over de sollicitatiecode. Soms neemt iemand uit de MR zitting in de commissie, soms neemt iemand op voordracht van de MR zitting. Het is belangrijk de status van de betrokkene en zijn contacten met (de rest van) de MR dan goed af te spreken. De meest zuivere route is in elk geval dat de MR pas een adviesbevoegdheid heeft nadat de sollicitatiecommissie een kandidaat heeft voorgedragen *en* het bevoegd gezag een voorstel heeft gedaan. Tijdens de sollicitatieprocedure dient de raad zich dan ook te onthouden van bemoeienis hiermee. De leden van de commissie zitten er – ook als zij vanuit, namens of op voordracht van de MR benoemd zijn – zonder last of ruggenspraak. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 13 oktober 2008, LGC WMS 08.019, en 12 juni 2012, 105346.

artikel 22 onder f

De mate waarin men concreet moet worden bij het beschrijven van de taakverdeling binnen de schoolleiding is niet geheel vast te stellen. Eerder moet gedacht worden aan een verdeling van de portefeuilles (onderwijs, personeel, materieel). Voor het woord managementstatuut worden op diverse scholen ook andere benamingen gebruikt, zoals directiestatuut, managementreglement, bestuursreglement e.d. Als dit zo is, is het verstandig de terminologie door dit document heen en ook in andere documenten consistent te hanteren.

Dit artikelonderdeel is ook van toepassing wanneer bijvoorbeeld een adjunct-directeur benoemd wordt tot directeur, of een conrector tot rector, terwijl de post die de betrokkene verlaat niet meer wordt ingevuld. Het kan niet anders of de taakverdeling tussen de leden van de schoolleiding verandert daardoor. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 19 oktober 2009, 104227.

artikel 22 onder h.

Artikel 45 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs luidt als volgt:

Het bevoegd gezag van een basisschool draagt op daarvoor met ouders afgesproken dagen, zorg voor de organisatie van kinderopvang in de zin van de Wet kinderopvang, voor leerlingen, op doordeweekse niet-schooldagen, niet zijnde algemeen erkende feestdagen en op schooldagen gedurende de voor- en naschoolse periode, tussen 07:30 uur en 18:30 uur, indien een of meer ouders hierom verzoeken. De kosten die uit de opvang als bedoeld in de eerste volzin voortvloeien, komen voor rekening van de ouders.

Een besluit als hier bedoeld wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders (artikel 15 lid 3 Wms). De wet schrijft niet voor wie de ouders moet raadplegen, hoe dat moet gebeuren en welk gewicht de opbrengst van die raadpleging in de schaal legt. Hierover zullen het bevoegd gezag en de MR dus goede schriftelijke afspraken over moeten maken, en ook in de communicatie met de ouders over deze raadpleging moet volstreekte helderheid geschapen worden, met name over wat bevoegd gezag en/of MR met de uitslag van de raadpleging doen.

artikel 22 onder i

Een schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

artikel 23

Dit artikel loopt parallel met artikel 12 lid 1 van de Wms.

Voor de duidelijkheid wordt hier opgemerkt dat bezoldigde bestuurders *in het kader van de Wms* niet tot het personeel gerekend worden. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 30 november 2009, 104240.

artikel 23 onder a

Omdat de aangelegenheden waarnaar hier verwezen wordt ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor het personeel is in de wet vastgelegd dat voor de regeling van de gevolgen van deze besluiten de personeelsgeleding een instemmingsbevoegdheid heeft. Het ligt voor de hand dat het bevoegd gezag een plan over die onderwerpen aanbiedt inclusief een voorstel voor de regeling van de gevolgen daarvan voor het personeel.

Het kan gebeuren dat de regeling van de gevolgen van het besluit voor het personeel nog niet geheel bekend is of kan zijn op het moment van de adviesaanvraag. Dan kan volstaan worden met een globale aanduiding van de gevolgen en de regeling die het bevoegd gezag voor ogen staat. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 juni 2013, 105764.

artikel 23 onder b

Een werkreglement wordt ook vaak een werkinstructie genoemd. Elementen daarin kunnen zijn:

- orde en toezicht;
- dagelijkse gang van zaken;
- vaststellen van tijden van aanwezigheid op school;
- klassenavonden;
- corvee;
- pleinwacht/pauze;
- wijze dag/weekopening en sluiting.

In het algemeen wordt een werkreglement slechts voor het OOP opgesteld.

Sommige scholen of groepen scholen verspreiden onder het personeel een zogeheten personeelsboekje. Afhankelijk van de inhoud kan dat ook worden aangemerkt als werkreglement. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 2 juli 2008, 08.004.

artikel 23 onder c

Dit wordt geregeld in het medezeggenschapsstatuut. De cao's bevatten bepalingen over faciliteiten voor de personeelsleden in medezeggenschapsorganen en aan medezeggenschapsorganen: artikel 13.3 en bijlage A 11 CAO-PO 2016-2017.

artikel 24

Dit artikel loopt parallel met artikel 13 van de Wms.

artikel 24 onder a

Aangezien de aangelegenheden waarnaar hier verwezen wordt ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor ouders en leerlingen is in de wet vastgelegd dat voor de regeling van de gevolgen van deze besluiten de oudergeleding een instemmingsbevoegdheid heeft. Het ligt voor de hand dat het

bevoegd gezag een plan over die onderwerpen aanbiedt inclusief een voorstel voor de regeling van de gevolgen daarvan voor ouders en leerlingen.

Het kan gebeuren dat de regeling van de gevolgen van het besluit voor ouders en leerlingen nog niet geheel bekend is of kan zijn op het moment van de adviesaanvraag. Dan kan volstaan worden met een globale aanduiding van de gevolgen en de regeling die het bevoegd gezag voor ogen staat. Zie Landelijke Commissie voor Geschillen WMS 10 juni 2013, 105764.

artikel 24 onder b

Vaak zal het hier gaan om de verandering van de grondslag van de vereniging of stichting, waarvan de school uitgaat. Omdat het dan een statutenwijziging betreft van de rechtspersoon heeft uiteindelijk de ledenvergadering – bij een vereniging – of het stichtingsbestuur het laatste woord.

artikel 24 onder c

Het betreft hier de hoogte en de bestemming van de ouderbijdragen, die zonder een wettelijke verplichting daartoe, tot de financiële inkomsten van de school behoren.

Let op: het gaat hier om de bedragen die gevraagd worden *nadat* de leerling is toegelaten, en dus niet om de bedragen die gevraagd worden om überhaupt toelating mogelijk te maken. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 7 december 2009, 104276. Toelating tot een door de overheid bekostigde school voor funderend onderwijs mag niet afhankelijk worden gesteld van een ouderbijdrage.

Wanneer er sprake is van een ander orgaan dat belast is met de inning van de hier bedoelde ouderbijdragen kan een competentiestrijd ontstaan over de bevoegdheid van de oudergeleding van de (G)MR in deze. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 23 april 2015, 106681.

artikel 24 onder d

Te denken valt aan beleid inzake:

- het schoolzwemmen;
- het (tegen betaling) verstrekken van maaltijden of melk tijdens de lunchpauze;
- leerlingenbibliotheek;
- collectief inkopen en uitgeven materieel (gymkleding, collectief lidmaatschap openbare bibliotheek);
- vervoer van leerlingen.

Van voorzieningen ten behoeve van de leerlingen is alleen sprake als de voorziening uitsluitend of nagenoeg uitsluitend van belang is voor de leerlingen (en hun ouders), terwijl daarvan geen sprake is als de voorziening rechtstreeks verband houdt met (de uitvoering van) het onderwijsprogramma. Concreet: een handvaardigheidslokaal in het primair onderwijs is geen voorziening voor leerlingen maar een overblijflokaal wel. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2008, 08.016.

artikel 24 onder e

Een leerlingenstatuut kan regels bevatten m.b.t. bijvoorbeeld:

- bescherming van de privacy van de leerling;
- de orde binnen de school;
- regels over gedrag en uiterlijk;
- kledingvoorschriften;
- rapportage;
- het opgeven van huiswerk;
- bevordering;
- leerlingenparticipatie.

Overigens komt een leerlingenstatuut in het primair onderwijs weinig voor. Bovenstaande regels zijn meestal te vinden in de schoolgids.

artikel 24 onder f

Met tussenschoolse opvang wordt de opvang tijdens de lunchpauze bedoeld. Omdat men niet *a priori* van het personeel kan vragen tijdens de lunch van de kinderen in het klaslokaal te zijn, moet er iets geregeld worden met ouders of andere vrijwilligers, of betaalde opvangkrachten. Vragen die dan spelen zijn:

- wie begeleidt de kinderen tijdens de maaltijd?
- moeten de begeleiders geschoold worden/zijn, en zo ja, hoe?
- worden ook maaltijden verstrekt aan de kinderen?
- hoe wordt toezicht op het schoolplein geregeld?
- wat zijn de kosten voor de ouders?

artikel 24 onder g

De Wms – en ook dit reglement – spreekt over de aangelegenheid ‘vaststelling van de schoolgids’ en noemt daarbij geen beperking. Op grond van de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 1 april 2009, 104011 moet het bevoegd gezag een volledig voorstel met betrekking tot de schoolgids ter instemming aan de oudergeleding van de MR voorleggen en kan het niet volstaan met een opsomming van de onderwerpen die er in ter sprake zullen komen. In de praktijk zal de directeur een exemplaar van het lopende jaar overhandigen en daarin aangeven welke teksten hij in de schoolgids voor het komende cursusjaar wil veranderen, en hoe.

Uit het feit dat instemming wordt verleend aan de schoolgids mag het bevoegd gezag niet afleiden dat daarmee ook instemming wordt verleend aan het daarin genoemde beleid. Zie de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 12 juni 2014, 106171. Sommige onderwerpen dienen dus eerst voor advies of instemming te zijn voorgelegd aan de (G)MR voordat deze in de schoolgids kunnen worden opgenomen.

artikel 24 onder h

Bij dit onderwerp komen ter sprake zaken als:

- aanvangs- en eindtijden van de school;
- onderscheid lagere en hogere groepen;
- eventueel vierdagenrooster voor bepaalde groepen;
- de verdeling van de onderwijstijd over het jaar (margedagen e.d.).

Een besluit als hier bedoeld wordt niet genomen dan na raadpleging van de ouders (artikel 15 lid 3 Wms). De wet schrijft niet voor wie de ouders moet raadplegen, hoe dat moet gebeuren en welk gewicht de opbrengst van die raadpleging in de schaal legt. Hierover zullen het bevoegd gezag en de MR dus schriftelijke afspraken over moeten maken, en ook in de communicatie met de ouders over deze raadpleging moet volstrekte helderheid geschapen worden, met name over wat bevoegd gezag en/of MR met de uitslag van de raadpleging doen.

Wat valt precies onder onderwijstijd? Het is kennelijk een ruim begrip. De brief van de staatssecretaris aan de besturen en scholen voor voortgezet onderwijs d.d. 3 september 2009, referentie [VO/OK/131531](#) bevat een tabel, waarin een overzicht wordt gegeven.

artikel 24 onder i

Te denken valt aan het beleid m.b.t. excursies, sportdagen, schoolreisjes en -kampen e.d.

Zie ook de toelichting op artikel 24 onder h.

Let op: de oudergeleding wordt niet belast met de vraag naar de bestemming van een excursie of schoolkamp – dat is uitvoering – maar wel met de vraag of die plaatsvinden en zo ja, onder welke condities.

artikel 24 onder j

Denk aan schoolkrant, nieuwsbrieven, ouderavonden, tien-minutengesprekken, een intranetomgeving e.d. Overigens hoeft die informatie niet alleen de eigen school te betreffen, maar kan zij ook betrekking hebben op bijvoorbeeld voorlichting vanuit het vervolgonderwijs. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 4 juni 2010, 104466.

artikel 25 onder b

De medezeggenschapsraad is niet de plaats om te spreken over (het functioneren van) individuen. Vooral het beleid moet ter sprake komen.

Artikel 25 onder d

Wanneer er meerdere scholen onder één bevoegd gezag staan is de instelling van een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) verplicht. Om te bepalen welke medezeggenschapsorgaan bevoegd is een bepaalde aangelegenheid te bespreken kan eenvoudig de regel gevolgd worden: medezeggenschap volgt zeggenschap. De zaken die op het niveau van de vereniging of stichting worden besloten en van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of een meerderheid van de scholen, worden dus door de GMR besproken. De zaken die door de individuele schooldirectie kunnen worden besloten worden door de MR besproken. Dat kan betekenen dat sommige zaken op twee niveaus aan de orde komen. Bijvoorbeeld: centraal wordt besproken binnen welke kaders beloningsbeleid kan worden vormgegeven, maar de directies van de scholen zijn bevoegd daar eigen accenten in te leggen op schoolniveau. De kaders worden dan in de GMR besproken, de schoolspecifieke invulling is onderwerp van bespreking in de MR.

Mutatis mutandis geldt deze redenering ook voor een MR met deelraden.

Op deze regel is echter een uitzondering mogelijk wanneer bepaalde besluiten krachtens een bevoegdhedenverdeling centraal moeten worden genomen, maar zij betrekking hebben op slechts één of een minderheid van de scholen onder het bevoegd gezag. Zie de uitspraken van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 3 juli 2007, G749, 2 oktober 2009, 104139 en 7 december 2009, 104312. Op grond van deze uitspraken is artikel 33 lid 5 in dit reglement opgenomen.

Zie ook de toelichting voorafgaand aan de artikelen 21 tot en met 24.

Zie verder voor de uitleg van de term 'gemeenschappelijk belang' Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 26 oktober 2015, 106913.

artikel 25 onder e

Het gaat hier om een meer of minder subtiele vorm van misbruik van de bevoegdheden.

Bijvoorbeeld: de oudergeleding onthoudt haar instemming aan de schoolgids, omdat daar in staat dat juffrouw X groep Y krijgt, terwijl men haar ongeschikt vindt voor die groep. Daarmee treedt de oudergeleding in de bevoegdheden van de directie.

artikel 26 lid 3

Bij spoedeisende gevallen moet gedacht worden aan de situatie waarin de opschortende werking van de vakantie in combinatie met de in het medezeggenschapsstatuut genoemde termijnen een tijdige tenuitvoerlegging van het voorgenomen besluit frustreert, of wanneer om aanspraak te maken op een bepaalde tegemoetkoming een deadline gehaald moet worden. Het bevoegd gezag kan dit lid niet inroepen om een verwijtbaar uitstel van een verzoek om advies of instemming ongedaan te maken.

Zie ook Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 31 maart 2016, 107108.

Voor de termijnen van artikel 26 geldt krachtens het vierde lid een opschortende werking van de schoolvakanties. Voor alle duidelijkheid: de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS accepteert deze werking niet voor de termijnen die in de Wms genoemd staan m.b.t. de geschillenregeling. Zie haar uitspraken van 25 maart 2010, 104437, 11 april 2012, 105221 en 12 april 2012, 105188.

artikel 28 lid 2

Bij een 'ernstige belemmering' onder c. kan ook gedacht worden aan het geschorst zijn van een personeelslid.

Het onder d. genoemde zal moeten blijken uit gedragingen of (schriftelijke) verklaringen.

De raad kan weliswaar bij iemand aandrang uitoefenen zijn zetel op te geven, maar dwingen kan niet, zelfs niet als bij meerderheid besloten wordt collectief op te stappen. Zie ook de uitspraak van de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, 11 november 2010, 104527

artikel 30 lid 3

Deze regel heeft alles te maken met het uitgangspunt dat het bevoegd gezag niet verrast mag worden met een achterbanraadpleging waarvan het niets weet, zeker niet wanneer daar bijvoorbeeld consequenties voor lesuitval of inzet facilitair personeel uit zou voortvloeien.

artikel 33 lid 2

Redenen voor zo'n verzoek kunnen gelegen zijn in de onderwerpen, die te veel met de persoon van het betreffende lid van de schoolleiding te maken hebben, of in een ernstig verstoorde relatie tussen het lid van de schoolleiding en (één of meer leden van) de raad.

Adressen:

Landelijke Commissie voor Geschillen WMS

p/a Onderwijsgeschillen

Postbus 85191

3508 AD Utrecht

info@onderwijsgeschillen.nl

Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam

Postbus 1312

1000 BH Amsterdam